NOVIČNIK

glasilo zveze seniorjev NOVA SLOVENIJA

Glasilo Zveze seniorjev NSi I Letnik 3 I Številka 1 I april 2023

UVODNIK

Seniorke in seniorji NSi, gremo naprej!

Dolgo sem premišljeval, kaj napisati za uvodnik. Velika noč je skoraj tu, praznik veselja, odrešenja. Veselimo in radujemo se ga vsi, vse generacije. Velika noč, največji krščanski praznik, je višek liturgičnega leta. Najprej najbolj žalosten med vsemi in potem poln veselja in optimizma. Ob Kristusovem trpljenju, njegovih smrtnih mukah in smrti na križu doživljamo žalost, sledi pa veselje in neusahljivo upanje ob njegovem vstajenju. Verujemo, da bomo nekoč z Njim poveličani tudi mi.

V času kovida smo ostajali v prazničnih dneh doma, se udeleževali svetih maš preko televizije ali spleta, molili in premišljevali o preizkušnji, ki je doletela sodobni svet in vse človeštvo. Letos bomo hvala bogu lahko osebno doživljali veliko noč.

Čaka nas veliki teden, v katerem smo vedno ostajali bolj doma, kolikor je komu čas dopuščal. Do srede je bilo še kar delovno, posebno ženske so imele polne roke dela, treba je bilo očediti hišo, okolico hiše, vrtiček za hišo, nato so sledile priprave za praznična jedila. Treba je bilo stolči orehe in lešnike za potico, po navadi so jih prebirali otroci in kakšnega vtaknili v usta. Če jih je mati zalotila, je bila huda, rekoč, da je veliki teden in da bo orehov za potico zmanjkalo. Do srede so opravili vsa dela zunaj, od četrtka dalje poljsko delo ni bilo več dovoljeno. Tako se je res pričakovalo velikonočne praznike. V hiši je dišalo po praznični potici. Otroci so barvali pirhe. Jedila so nesli k žegnu. Tudi danes je skoraj tako, čeprav so drugi časi.

Del običajev smo ohranili, bistveno vsebino zagotovo, marsikaj pa smo v današnjem času predrugačili, ker nas je ta s svojo naglico in obiljem vsega potisnil drugam. Po kovidu imamo zopet čas za snidenje in iskanje vrednot, ki so nam spolzele skozi prste. Slovenci smo ponosni na naše izročilo in vrednote - vero, ljubezen in upanje v dobre čase, ki morajo zopet priti.

Ne morem na koncu mimo usmeritve naše stranke. Ta se kaže v prodornosti idej in rešitev, ki jih s predsednikom Matejem Toninom poslanska skupina Nove Slovenije in strokovnimi odbori neutrudno pripravlja. Prepričan sem, da je pot prava. Demokracija je v svojem bistvu tekmovanje v dobrem, v iskanju in predlaganju rešitev, ne brezplodnih zapletov. Tu smo na dobri poti, kar kaže podpora gospodarstva našemu programu na tem področju. Zadnji posvet o zdravstvu v Celju je pokazal, da področje poznamo in predlagamo konkretne ukrepe v dobro, v prvi vrsti pacientov pa tudi zdravnikov in medicinskih sester. Predlogi Nove Slovenije so dobri, gredo v pravo smer. Seniorji seveda računamo na pravično usklajevanje in zagotovitev primernih pokojnin za najbolj ogrožene upokojence.

Vesele velikonočne praznike,

Vaš seniorski sopotnik Ernest Margon

V TOKRATNI ŠTEVILKI PREBERITE: intervju: FRANC SLAK, prvi predsednik Zveze seniorjev NSi, osrednja tema: E-seniorji 55+, pobuda zasl. prof. dr. Jožeta Gričarja, aktualno s terena: Protestni shodi, iz starega v novo: Suhorski prihi.

V primeru, da vam brskalnik ne odpre celotnega e-poštnega sporočila oz. ga odpre skrajšanega, na koncu kliknite "Prikaži celotno sporočilo".

INTERVJU

Prvi predsednik Zveze seniorjev NSi, dolgoletni član Nadzornega odbora Mestne občine Ljubljana

FRANC SLAK

Kje in kdaj ste se rodili? Koliko vas je bilo v družini? Morda kak poseben, najljubši spomin na otroštvo?

Rodil sem se kot kmečki otrok 12.8. 1938 v Knežji vasi pri Dobrniču na Dolenjskem ko deveti otrok. V družini je bilo 13 otrok, od tega 10 fantov in 3 dekleta. Zaradi mladosti vojnih grozot nisem občutil, čeprav sem jih bil udeležen.

Lepih spominov na otroštvo imam veliko. Najlepša mi je bila nedelja, ko se je zbrala cela družina. Začela se je že v soboto popoldan proti večeru, pometanje po dvorišču, čiščenje notranjih prostorov in priprava krme za živino. V nedeljo je bila obvezna sveta maša in nato kosilo. Diskusije pri kosilu in po kosilu so bile namenjene dogodkom, ki so se zgodili med tednom. Vsi smo prišli do besede.

Kje ste se šolali? Katerega učitelja / profesorja imate v dobrem spominu in zakaj?

Osnovno šolo sem obiskoval v Knežji vasi, šest razredov. Nato nižjo gimnazijo v Trebnjem. S petnajstim letom sem prišel v Ljubljano na srednjo tehniško šolo.

Vaše zaposlitve? Katero je (bilo) vaše vodilo pri delu?

Takoj po maturi sem se zaposlil v tovarni ROG, izdelava koles. Najprej kot konstruktor, nato pa kot vodja sektorja za organizacijo dela. Med delom sem končal študij na Ekonomski fakulteti smer finance. Leta 1976 sem se zaposlil v Iskri TOZD Orodjarna , kot finančni direktor. Po enem letu sem menjal službo in se zaposlil v Mercatorju kot finančni direktor v Zunanji trgovini, po nekaj letih sem postal namestnik generalnega direktorja zadolžen za finance in investicije. Ob ustanovitvi Krekove banke sem bil njen soustanovitelj in izvoljen za namestnika predsednika Upravnega odbora. Že po nekaj letih sem zapustil Mercator in se zaposlil kot direktor Krekove banke Enote v Ljubljani. Po enem letu sem bil na predlog predsednika vlade gospoda Peterleta imenovan za direktorja Družbe za državne ceste. To je bil inženiring za izgradnjo avto cest in državnih cest, kjer sem bil zaposlen do upokojitve. Moje vodilo pri delu je bilo, korekten odnos do so delavcev, izobraževanje ob delu in nagrajevanje po delu.

Kako ste se pričeli politično udejstvovati? S kom ste sodelovali? Vaše delovanje v NSi in Zvezi seniorjev?

Že pri ustanovitvi stranke Krščanski demokrati sem postal njen član. Tako se je pričela moja politična kariera. Tri mandate sem bil mestni svetnik MOL in nato še tri mandate predsednik NO MOL. Bil sem tudi član NS DARS in v letu 2004 do 2008 njen predsednik. Najbolj sem ponosen na sodelovanje pri izgradnji največjega projekta izgradnje avtocest. Zdaj vem, da bi se dalo narediti marsikaj boljše. Pri delu je bila premalo prisotna kvaliteta in ekonomski vidik. Vse preveč smo bili usmerjeni v hitrost gradnje.

Leta 2007 sem bil izvoljen za predsednika Zveze seniorjev. Bil sem presenečen, saj takrat nisem bil velik zagovornik Zveze seniorjev. Moje razmišljanje je bilo, da stranka rabi podmladek, ker je pristop mladih do ljudi in njihova miselnost nekoliko drugačna. Pri vseh ostalih zvezah se večinoma pojavljajo eni in isti ljudje. Po izvolitvi pa sem se prepričal, da je dejavnost Ženske zveze in Zveze seniorjev v tem, da bolj povežejo določeno populacijo. Mlade potrebujemo, da povežejo vso populacijo, da ni generacijskih preprek in nerazumevanja med mladimi in starejšimi. Moj naslednik je bil Jože Jurkovič. Na žalost je njegovo delo prekinila prometna nesreča. S ponosom in veseljem, kot častni član upravnega odbora skupaj z gospodom Strgarjem spremljam delo predsednika Seniorjev mag. Zdravka Luketiča in veliko zagnanost celotnega odbora. Upam, da se bo naše skupno delo obrestovalo pri naslednji volitvah.

Vaša žena je prava korenina. Koliko let že podpirata drug drugega?

Poročen sem že 61 let. Hvala bogu, da sva z ženo sorazmerno zdrava. Uživava s sedmimi vnuki in dvema pravnukoma, o katerih bi lahko napisal knjigo. Komaj čakava nedelje, ko imamo skupno kosilo.

Kaj počnete v prostem času?

Prostega časa nimam. Moj hobi je še vedno kmetovanje ob Kolpi v Slavskem Lazu, kjer so korenine moje žene. V zadnjem času pa mi tudi čuvanje kavča vzame kar nekaj časa. Večkrat rečem, da je moja življenjska pot lepa in bi jo ponovil, ne da bi jo kaj dosti spreminjal.

OSREDNJA TEMA

Pobuda zaslužnega profesorja dr. Jožeta Gričarja

E-SENIORJI 55+

Kažipot 55+
VKLJUČEVANJE v aktivno staranje
Za odrasle otroke 55 +, ki skrbijo za starše 75 +
April 2019

Zaslužna profesorica dr. An Hermans, predsednica ESU, je napisala brošuro *The Digital era? Also my era! Media and information literacy: a key to ensure senior's rights to participate in the digital era.* / Digitalni čas? Tudi moj čas! Medijska in informacijska pismenost: ključ za zagotavljanje pravic starejših do sodelovanja v digitalni dobi. Izšla je pri Svetu Evrope.

Tudi starejši imamo pravico do medijske in informacijske pismenosti. Digitalizacija naj nam bo v pomoč. Kako bomo prepoznali lažne novice? Kako se bomo na igriv način učili? Kako se bomo zdravo starali in izboljšali kvaliteto življenja? Na koncu knjižice so predstavljene dobre prakse iz vse Evrope.

Ena od njih, ki se že razvija v Sloveniji, je *Kažipot 55+. E-vključevanje v aktivno staranje. Za odrasle otroke 55+, ki skrbijo za starše 75+.*

Decembra 2022 jo je na redni seji UO predstavil zaslužni profesor Univerze v Mariboru dr. Jože Gričar. Skupina Kažipot 55+ si prizadeva za e-vključevanje v aktivno staranje. Pripravljajo brošure *Kažipot 55+*, ki starejšim, njihovim otrokom, vsem, ki pomagajo seniorjem v Sloveniji olajša pridobivanje informacij iz zanesljivih virov. Podatki v *Kažipotu* pomagajo najti spletne strani tistih organizacij, ki storitve seniorjem nudijo. Dodatne informacije je mogoče pridobiti pri teh organizacijah po telefonu ali po e-pošti.

Povabljeni smo, da se vsak v svojem kraju povežemo z občino, knjižnico, patronažno službo, … in spodbudimo pripravo Kažipota. Več informacij na spodnji povezavi:

SPLETNA STRAN PROJEKTA

AKTUALNO S TERENA

Izjava za javnost pred 1. shodom upokojencev

Vlada ob vedno hujši draginji ignorira težave upokojencev

Spoštovane seniorke, seniorji, simpatizerji in prijatelji!

Če se za svoje vrednote ne bomo javno zavzeli, bodo izginile. Za upokojene je pokojnina bistvenega pomena za dostojno in kvalitetno preživljanje. Pokojnina spada med pridobljene pravice - Iura quaesita - ki so temeljne človekove pravice, po katerih vlada ne more svojevoljno lomastiti.

Za zavarovanje pridobljenih pokojninskih pravic smo vabljeni, da se udeležimo vseslovenskega protestnega shoda upokojencev 1. februarja 2023 ob 15.00 uri, na Trgu republike v Ljubljani.

Upravni odbor Seniorske zveze NSi je shod podprl z javno izjavo!

Vse dobro,

mag. Zdravko Luketič,
predsednik Zveze seniorjev Nove Slovenije

Shoda smo se člani udeležili po osebni presoji, tako kot je bilo na shodu za družino in shodu za življenje. Kot Zveza se iniciativi nismo pridružili. Vsem članom smo posredovali čas odhodov vlakov z nekaterih začetnih postaj in obvestilo, da je zbirališče pri Operi.

Takole je opisal udeležbo na 2. protestnem shodu Franc Vranetič iz Brežic:

Tudi iz občine Brežice in širšega Posavja se nas je precej udeležilo protesta. Največ nas je potovalo z vlaki, ki so bili nabito polni. Organizirali smo se spontano preko objav na FB nepolitično, levi in desni. Zborovanje je minilo mirno in veličastno. Pokazali smo tej vladi, ki pozablja na upokojence, posebej še tiste z malimi pokojninami, da nas je veliko. Ta oblastna večina je bila izvoljena tudi z volilnimi glasovi velike večine upokojencev, ki so nasedli predvolilnim pravljicam Svobode, ki to ni v pravem pomenu besede. Sedaj nam obljubljajo miloščino kljub veliki inflaciji ter draginji. Milijone pa delijo elektrogospodarstvu ter trgovcem z elektriko, ki so se pred časom hvalili z dobički in si delili bajne plače in nagrade.

RABIMO POMOČ
ZA ŽIVLENJE
NE UMIRANJE!

IZ STAREGA V NOVO

Suhorski pirhi

Suhorski pirhi so pobarvana in z značilno ornamentiko okrašena velikonočna jajca, ki jih s pomočjo praskanja izdelujejo v kraju Suhorje v Brkinih. pri Ulčerjevih že vsaj 170 let ohranjajo družinsko tradicijo risanja 'pirihov' z značilnimi ornamenti in jih dopolnjujejo z novimi. Po letu 1990 je zanimanje zelo oživelo, tako da je Antonija Volk-Krebelj risala pirhe tudi po naročilu, nekatere pa podarila vaškim otrokom, izseljenim vaščanom in drugim. Tehniko in ornamente je predstavljala na delavnicah in razstavah ter navdušila še druge ljudske ustvarjalce v lokalnem okolju. Danes to znanje prenašajo njene potomke.

Vpisani so v register nesnovne kulturne dediščine.

Foto: Ernest Margon

SMEH JE POL ZDRAVJA

Velikonočne uganke, ki vas bodo morda spomnile na nekdanje dni, lahko pa jih zastavite svojim vnukom.

Pisana kača oblezla je vas,
vso vas je prelezla, še cerkev ovila,
ovila jo krog in krog,
vanjo se skrila
in Bogu slavo zapela naglas.
(procesija)

Res je, da sem cel kup dobrot,
a če užiješ me z družino,
spremeniš mi prav sredino.
Da boš imel iz dvomov pot,
pripravi zame polhen sod.
(velikonočni jerbas z žegnom)

Suknjica rdeča, srajčica bela,
srček pa ves kot zlat.
Kaj porečeš, deca vesela,
kdo je neki ta zali svat?
(pirh)

Foto: Ernest Margon

VABILA

Brodarski praznik - Kranjska nedelja

Vljudno vabljeni na tradicionalno ROMANJE V GLINJE NA KOROŠKO, ki bo v nedeljo, 29. maja 2022.

Avtobus bo odpeljal iz Loma ob 8.30 uri, naslednji postanek avtobusna postaja Tržič ob 8.35. Nato preko Ljubelja na Koroško. V Glinjah bo v cerkvi sv. Valentina ob 11. uri sv. maša v slovenskem jeziku. Ob Dravi bo sledilo druženje s koroškimi Slovenci, ki na ta dan praznujejo BRODARSKI PRAZNIK - KRANJSKO NEDELJO.

PEŠ ROMARJI se boste zbrali pred tržiško farno cerkvijo v soboto, 28. maja 2022, ob 10.45. Po blagoslovu boste ob 11.00. uri krenili proti staremu mejnemu prehodu na vrhu Ljubelja in do kmetije Žerjav, kjer boste prenočili na seniku. Primerna oprema je spalna vreča in dovolj kondicije, saj je hoje približno 12 ur. Za povratek pohodnikov (približno ob 16. uri) so sedeži v avtobusu zagotovljeni.

Vaš prispevek je 18€. S seboj je potrebno imeti veljaven osebni dokument. Prijave sprejema predsednica RO ŽZ NSi Gorenjska 1 MARIJA LAVTAR, telefon: 031/220-365.

Rezervirajte si čas za SPOMLADANSKI IZLET z vlakom v NOVO MESTO, ki bo 17. maja 2023.

Srečali se bomo s podpredsednico stranke, poslanko Vido Čadonič Špelič, ogledali znamenitosti in se tudi okrepčali.

O vseh podrobnostih boste pravočasno obveščeni.

NOVIČNIK Zveze seniorjev NSi – krščanskih demokratov, spletni časopis
Brezplačno prejemajo vsi člani Zveze seniorjev NSi.
Odgovorni urednik: mag. Zdravko Luketič, predsednik Zveze seniorjev.
Uredniški odbor: Ernest in Irena Margon, Peregrin Stegnar, Ivanka Učakar (jezikovni pregled in koordinacija).

Leto 3, številka 1, april 2023.

Odjava